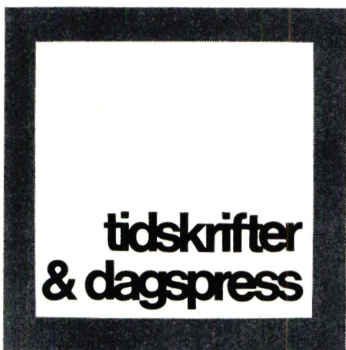

han skall inta vid olika angivna tillfällen under dagen.

Båda de citerade läkarna redovisar mycket goda erfarenheter av den nya behandlingsprincipen. Av särskilt intresse är kanske Hagelbäcks erfarenhet att denna typ av kalenderförpackning också kan vara till stor nytta i den slutna vården, framförallt på sjukhem, ålderdomshem och liknande institutioner. Här är i allmänhet medicineringen såpass fix och föga föränderlig från vecka till vecka att man med fördel kan använda den ifrågavarande administrationsformen. Fördelarna ligger på rationaliseringsplanet, vilket ju är ovärderligt i personalbristens tid. Hagelbäck redovisar här en liten undersökning som visar att man kan spara in betydande arbetstid för sjuksköterskan genom att använda ifrågavarande kalenderförpackning.

Red: Birgitta Wistrand

Maten — problem både i kultur- och utvecklingsländer

Diskussionerna i *Näringsforskning* nr 1 om barnets näringsbehov får en dubbelt så kraftig effekt om de läses parallellt med "World Health"s aprilnummer

Nutrition. "Näringsforskning" påpekar bl a, att mängden av protein ökar barnets motståndskraft, bl a mot olika former av stress, t.ex. infektioner. En särskild redogörelse om daghemsmatsedlar avslutas också med synpunkter på hur viktigt det är att grundlägga goda matvanor tidigt. Fastställda normer från centralt håll för såväl daghem som skolkost krävs därför. Brist på föda och brist på riktig föda och konsekvenser av detta diskuteras också i *World Health*. Å ena sidan kan sägas, att kulturländerna har nog med mat, men fel typ av mat. Nya produkter är ofta lättare att tillreda men innehåller mindre näring än de födoämnen de ersätter. Samtidigt är då bristen på föda enorm i utvecklingsländerna. Men detta kan klaras genom särskilda matcenters "rehabilitation centres". Vikten av att man från centralt håll då skapar en riktig och sund näringstillförsel blir då ett huvudargument.

Vem skapar vår sociala miljö?

I nr 4 av *Socionomen* diskuteras i en specialbilaga "Vår sociala miljö". En mängd olika problem tas där upp men huvudtemat är att samhället måste anpassas efter människorna. Samma problem tas också upp i *TCO-tidningen* nr 6 där man frågar sig: "Skall människorna anpassas till utvecklingen eller tvärtom." Detta i anledning av recension av tre böcker som behandlar problem i norra Skandinavien. Glesbygden har naturligtvis sina sociala problem vilka inte kan lösas på samma sätt som storstadens. Den norske sociologen Ottar Brox har i sin bok om Nordnorge påpekat bl a följande:

"Teknokratin går in för stordrift. Stora båtar skall fiskarna ha och

storfabriker skall det vara när fisken konserveras. Populisterna vill uppfatta Nordnorge som sammansatt av små lokalsamhällen som i sin tur är sammansatta av familjer. De menar, att om man skall få fram en lyckad ekonomisk utveckling i Nordnorge måste man satsa på småsamhällena vilket i sin tur betyder, att man måste maximera de ekonomiska möjligheterna för de enskilda familjerna."

Socionomen tar upp samma problem. Man säger:

"Arbetsmiljön har kommit att präglas av motsättningar bland effektivitet och humanitet. Effektivitets- och produktionskraven har då i första hand kommit att tillgodoses. Politikerna har vid valdebatter och vid andra tillfällen tagit upp frågor som hör samman med arbetsmiljön men oftast behandlat dessa frågor materiellt. Hittills har det endast varit de fackliga organisationerna som har haft återkommande krav på ökad trygghet och trivsel i arbetslivet. Även kraven på medbestämmanderätt i företagen får ses mot bakgrunden av den otrygghet som de flesta människor känner i arbetslivet."

Det behövs en datalag

Gunnar Fornehed påpekar i *Dagens Nyheter* den 26 april behovet av en lagstiftning som reglerar alla de uppgifter som nu samlats in om enskilda personer i olika register.

"Inom sjukvården arbetar man för närvarande på projekt där man via TV-skärmar skall söka fram all information om patienten. I ambitionen att skapa ett fullödigt system har man helt åsidosatt hänsynen till den personliga integriteten. Sekretessen anses vara väl tillgodosedd genom att endast läkaren får tillgång till registerinformationen. Om läkaren i ett akut vårdfall, t ex vid ett benbrott, får fram väsentlig information om tidigare sjukdomar — vilka garantier har man då, att han inte påverkas av

denna? Det kan även gälla information av typen "tidigare alkoholist eller narkoman", "vårdad på fängelsesjukhus eller mentalsjukhus", "könssjukdomar" eller andra upplysningar som inte har någon som helst relevans för behandlingen av benbrottet. Önskar patienten röja detta ens inför sin läkare, som ju kan vara en god vän eller en släkting? Hur kan en patient i denna högautomatiserade miljö styra detta? Vill patienten själv ha den behandling som läkaren på grundval av tillgänglig information kan anse vara önskvärd? Har han något val?"

Fornehed drar fram flera exempel på möjliga övertramp, när det gäller den enskilde. Han fortsätter och säger, att det inte gäller bara uppgifter av social karaktär. Kreditregister, åsiktsregistreringar, medlemsregister etc kommer snart att finnas på datamaskin. Det behövs en datalag.

"Ansvarigheten vid missbruk av dataregistren måste definieras och straffpåföljd, skadeståndsskyldighet och kollektivt åtgärder måste bestämmas. Ansvarig "utgivare" för varje databehandlingsrutin där personliga data ingår måste finnas (analogt med ansvarig utgivare för tidningar samt radio och TV). Individen kan kränkas eller komma i kläm genom

databehandling lika väl som vid publicitet.

Varje individ måste få rätt att ta del av all lagrad information som berör honom själv. Slutligen bör copyrightbestämmelser för system och program fastställas på samma grunder som när det gäller upphovsmannarätten för konst och musik".

Naturen känner inget avfall

är rubriken på en märklig artikel av landshövding Rolf Edberg i *Kommunal tidskrift* (3/6). Den sammanfattande ingressen citeras här:

Naturen känner inget avfall, inget förbrukat. Allt ingår i en ständig cirkulation. Ur förmultnade rester, från växternas blad och från djurens ekskrement och kroppar, frigörs de salter som är förutsättningen för nytt liv. Kretsloppet är omutligt: vad som gjort sin tjänst i de många livsyttringarnas hushållning måste återgå till ursprunget för att förnyelsens skapande krafter skall kunna verka. Alstring och avtynande hålls i balans. — Grunden till vårt aktuella dilemma är att denna organiska cirkel i så många stycken brutits. Varje gång vi exempelvis drar i en klossettsträng berö-

var vi jorden en sats mineraliska näringsämnen, samtidigt som vi förpestar sjöar och vattendrag — vad som för den enskilde framstår som hygien blir ur totalitetens synpunkt både en stöld och en nedsmutsning.

Rolf Edberg slutar med att vidga perspektivet:

Till syvende og sidst måste man ständigt ha för ögonen, att de lokala och regionala insatserna utgör ofrånkomliga delar av ett internationellt mönster. Det globala handlandet är ju långa stycken inget annat än summan av de många lokala insatserna.

Det är i det perspektivet som miljövärden får sin riktiga spännvidd och de lokala insatserna blir verkligt meningsfyllda. Det ger ett eggande mål för den provinsiella miljövärden.

Att man på så sätt arbetar i känslan av att lägga en bricka i det stora världspuzzlet utesluter på intet sätt en lokalpatriotism, som i detta fall kan betraktas som osedvanligt sund. Det är den kommun, den region, det land, som har de alstringskraftigaste jordarna, de renaste vattnen, den renaste luften och det mest oförstörda landskapet som kommer att bli attraktivast för morgondagens människor att bo. En bygd, som strävar efter att lägga sig i teten i stället för i kön, ger därför prov på en framsynt lokalpatriotism.

socialmedicinsk tidskrift

Prenumerationspris: (inklusive moms.)

Helår kr 35, halvår kr 18.

Studerande helår kr 18.

Lösnummer kr 4. (exklusive moms.)

Tidskriften utkommer med 10 nummer per år (1 per månad utom juli och augusti).

Återgivande helt eller delvis av originalartiklar ur **smt** utan angivande av källan förbjuds.

Annonsavdelning:

Red. Nils Byttner, Strandliden 60, 162 04 Vällingby.
Tfn 08-38 52 99, 38 77 58.

Annonspriser:

Omslagets andra sida kr 550, omslagets fjärde sida kr 650,
helsida kr 500, halvsida kr 300, kvartsida kr 175
mm-pris kr 1:50 per enkel spalt, 70 mm.

Spalthöjd 210 mm, spaltbredd 70 mm,
sidans bredd (2 spalter) 150 mm.

AB Egnellska Boktryckeriet, Stockholm 1969